

קבלת שבת

שנה ארבע עשרה - עלון דז שבועי ■ מופץ ב-15,000 עותקים בארץ ובעולם

בהר-בחוקותי

העלון יוצא במהדורה מקוונת בלבד. מי שיכול להפיץ - יבורך!

עושה רווחים גדולים מכסף ההלוואה, ולכך הגון שיתן חלק מהרווחים למלוה. ונמצא אותו מלוה בריבית כופר במצוות ריבית, שהיא אחת מתרי"ג מצוות שבתורה.

האמת היא, בכפירה הנ"ל טמונה כפירה גם בשאר תרי"ב מצוות, שהרי אומר שמשא רבינו מדעתו נתן את מצוות התורה, ולא מפי הגבורה, ולכך נקרא איסור זה בשם "ריבית", אותיות: תרי"ב, לומר לך לא רק במצוות ריבית כופר זה המלוה בריבית, אלא אף בשאר תרי"ב מצוות התורה... (פנינים)

"אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמו וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם" (כו, ג).

מפרש רש"י: 'אם בחוקותי תלכו - שתהיו עמלים בתורה'.

בערך וחשיבות לימוד התורה, ראוי לציין פירוש נפלא ביותר, בשם הגאון רבי ברוך בער זצ"ל, המובא בספר 'חיוזק' (בהוצאת דרשו), בלומדו בפני התלמידים בסדר בין הזמנים: דהנה, איתא בגמרא בסוכה, (דף כה): "תנו רבנן שמונים תלמידים היו לו להלל הזקן וכו', גדול שבכולן יונתן בן עוזיאל, קטן שבכולן רבי יוחנן בן זכאי, אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי, שלא הניח מקרא ומשנה, גמרא הלכות וכד', דבר גדול ודבר קטן, דבר גדול מעשה מרכבה, דבר קטן הוויות דאביי ורבא".

ותמה רבי ברוך בער, מדוע "הוויות דאביי ורבא" נקראין דבר קטן? וכי כל כך קל ללמוד סוגיות "דאביי ורבא"? והרי, כמה צריך לעמול ולהתעמק, עד שזוכים להבין סוגיה אחת.

ותירץ תירוץ נפלא, וביארו בדרך משל: מעשה באדם שטייל להנאתו על שפת הים, והנה הוא רואה את חברו טובע בים, מפרפר בין חיים למוות, וזועק להצלתו. תיכף ומיד, במהירות הבזק קופץ הוא לתוך המים, ובכוחות עילאיים מושך את חברו מן המים. ותהום כל העיר על המעשה הנועז ורב הגבורה, שעשה הלה שהציל את חברו ממוות לחיים.

והנה למחרת, ניגש אליו יהודי שאינו מכירו, ומבקש ממנו טובה, לפרוס לו צ'ק למזומנים, ומסביר לו שהוא זר, אין אחד שמכירו, והוא זקוק בדחיפות למזומנים. והלה נעתר לבקשתו ולמרות שאינו מכירו, נותן בו אימון שהצ'ק בסדר, ונותן לו תמורת הצ'ק מזומנים...

אם נשאל על שני הסיפורים הללו, מהו נקרא דבר גדול ומהו דבר קטן? בוודאי יאמרו כולם, דבר גדול הוא המעשה הראשון שהציל אדם, ו"כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא" (סנהדרין פ"ד מ"ה), והדבר הקטן הוא המעשה השני.

אך לא כן, נענה רבי ברוך בער ואמר, טעות היא בדינו, במעשה הראשון כאשר הוא רואה את חברו טובע בים ומשווע לעזרה ובידו לעזור לו ולהצילו, וכי היתה לו ברירה אחרת? וכי היה יכול לחמוק ולא להציל?! - זהו דבר קטן. אבל המעשה השני, כשבא אליו אדם שאינו מכירו, מעולם לא היה לו עמו שיג ושיח, ומבקש ממנו טובה לפרוט לו שטר למזומנים! הרי היה יכול להתחמק ולהציע לו שיפנה לאחרים בבקשה זו. ועם כל זה, לא התחמק, אלא נעתר מיד לבקשה ועשה את הטובה בשמחה. זהו דבר גדול.

זהו שאמר רבי ברוך בער, "הוויות דאביי ורבא" היינו ללמוד תורה, וכי יש לנו ברירה אחרת לא ללמוד?! כיצד נראה בלי תורה?! "כי הם חיינו ואורך ימינו". אם כן, זהו דבר קטן, משום שפשוט הוא שצריכים ללמוד תורה. אם כן, מה נפלא פירוש זה וכמה הוא מחייב...

"אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמו וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם" (כו, ג).

חתן אחד תבע את חמיו לדין תורה לפני הגאון רבי הלל מאייבישיץ.

רבי - פתח החתן ואמר - כל ימי יושב אני ועוסק בתורה כי בכך חשקה נפשי והנה בעת האחרונה יורד חמי לחיי ותובע ממני שאעסוק בסחורה.

אכן כן - אמר חמיו - חתני זה ישב ולמד כבר כמה שנים, ועכשיו ברצוני שיעסוק במסחר, שאם לא כן איך יסביר לי את דברי המשנה באבות: "יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ"?

אכן - ענה הרב - זו משנה מפורשת אבל מוטב שחתנך ילמד ויהיה בקי בכל התורה כולה ומשנה אחת תהיה קשה ולא מובנת, מאשר שיקיים את דברי המשנה הזאת וכל התורה תהיה קשה ולא מובנת... (וקראת לשבת עוגג)

"וְכִי יִמְנָף אָחִיךָ וּמָטָה יָדוֹ עִמָּךָ וְהִחֲזַקְתָּ בּוֹ גֵר וְתוֹשֵׁב וְחֵי עִמָּךָ" (כה, לה).

יש לדייק: מדוע לא כלל הפסוק יחד את 'אחיק' ואת הג'ר תושב? כך, לכאורה, היה לו לומר: "וכי ימוך אחיק גר ותושב ומטה ידם והחזקת בהם וחי עמך"?

ונראה לפרש - **כתב הגאון רבי אורי קאלמייר זצ"ל, אב"ד פאלני (בן בתו של המהרש"א) -** על פי מה שאמרו בגמרא בבבא בתרא (ט): 'בודקים לכסות ואין בודקין למזונות (=אם בא עני לבקש כסות, בודקים אם אכן הוא צריך, אבל אם בא עני ומבקש אוכל, נותנים לו מיד), אי בעית אימא: סברא, ואי בעית אימא: קרא. אי בעית אימא סברה, האי (העני הרעב) קמצערא ליה והאי (המבקש כסות) לא קמצערא ליה; אי בעית אימא קרא, הכא כתיב: "הלא פרוס לרעב לחמך - פרוס לאלתר, כדקרינן, והתם כתיב: "כי תראה ערום וכסיתו" - כשיראה לך (שאינו רמאי)'.

וזהו שאמר הכתוב: "וכי ימוך אחיק ומטה ידו עימך והחזקת בו" - זה לגביך 'אחיק', שאתה מכיר בו שאינו רמאי, לגביו נאמר 'והחזקת בו', כלומר: בכל אופני העזרה, אמנם "גר ותושב - וחי עימך": כאשר המדובר בג'ר ותושב, שאינך מכירו, אז רק 'וחי עמך' - תן לו מזון כדי פרנסתו, אך אינך חייב להחזיק בו מעבר לכך, כגון בבגדים!

"וְחֵי אָחִיךָ עִמָּךָ" (כה, לו).

מובא בגמרא בבבא מציעא (סב): "שנים שהיו מהלכים בדרך וביד אחד מהן קיתון של מים, אם שותין שניהם - מתים, ואם שותה אחד מהן - מגיע לישוב. דרש בן פטורה: מוטב שישתו שניהם וימותו ואל יראה אחד מהם במיתתו של חברו! עד שבא רבי עקיבא ולימד: 'וחי אחיק עמך' - חייך קודמים לחיי חברך!"

מדברי רבי עקיבא מבואר שתיבת "עמך" מלמדת שלאחר שאתה עצמך תחיה, תדאג אחר"כ לחברך, אך חייך קודמים. והקשה המהר"ם ש"פ זצ"ל (שם), שהנה, מצינו דרשה הפוכה מזו, שבקידושין (דף כ.) דרשו חז"ל מן הפסוק "כי טוב לו עמך" הנאמר לגבי עבד עברי: "עמך במאכל ועמך במשתה, שלא תהא אתה אוכל פת נקיה והוא אוכל פת קיבר, אתה יין ישן והוא שותה יין חדש וכו'", ומשמע - שמתיבת 'עמך' משמע שעליך לדאוג לחברך כמון! ויתירה מזו, הקשו המפרשים, דהרי רבי עקיבא דורש בכל מקום 'ואהבת לרעך כמוך', והמסילת ישרים כתב שהוא כמון ממש, וכיצד כאן האחד קודם לחברו?

ותירץ המהר"ם ש"פ זצ"ל: לגבי האדון והעבד, הרי האדון יש חיובים כלפי העבד להאכילו, אך העבד אינו חייב במזונות רבו, ולכן האדון חייב לתת פת נקיה ויין ישן לעבדו. אך אותם שניים המהלכים בדרך, כשם שהאחד מחוייב בפיקוח נפש חברו, כך השני חייב כלפי הראשון. מעתה, אילו היה הראשון מצווה לתת את המים לשני, היה מוטל לשני להשיב בחזרה את המים לראשון, וחוזר חלילה, ואין לדבר סוף...

לפיכך קבע רבי עקיבא שחיי קודמים והוא ישתה ראשון! [לתירוץ נוספים: עיין מהר"ט (קידושין כ.), בן יהוידע, תורת חיים (ב"מ שם), עין יהוסף (ספר נפלא ביותר עמ"ס ב"מ, לרבי יוסף חזן זצ"ל סבו של החקרי לב) ועוד. והגאון בעל 'פרי חדש' בחיבורו 'מים חיים' נשאר בקושיה.] (מתוקים מדבש)

"אֵל תִּקַּח מֵאֲתוֹ נֶשֶׁךְ וְתִרְבִּית וְיָרֵאתָ מֵאֵ-לֹקִיךָ" (כה, לו).

מצינו בתורה שנקראת איסור זה בשם "נשך" ובשם "ריבית". וחז"ל רגילים בכל מקום לקרוא לאיסור בשם "ריבית".

רמז נפלא כתב רבינו יוסף חיים זצוק"ל בספרו "בן יהוידע": דהנה, איתא בגמרא בבבא מציעא (דף עה): "תניא רבי שמעון אומר, מלוי בריבית וכו' משימש משה רבינו חכם ותורתו אמת, ואומרינן אילו היה יודע משה רבינו שיהיה רווח בדבר, לא היה כותבו". ומבאר ה'בן יהוידע', ההכוונה דהמלווי בריבית אומרים שמשא רבינו היה חכם בחוכמת התורה, ולא עסק במסחר ולפיכך אסר לקחת ריבית, אבל אילו היה עוסק במסחר אז היה מבין שהלווה

באחד מהמוספים לשבת קודש הובא סיפור מיוחד על כוחה של הקפדה על קיום המצוות בארצות הנכר בכלל, והלבוש היהודי בפרט. הר' משה וולפסון הי"ו מארה"ב, בן למשפחת וולפסון הנודעת, יצא עם קבוצת משקיעים מארה"ב לסינגפור, מדינה קטנה במזרח הרחוק (אחד חלקי שלושים ממשטח מדינת ישראל...), במטרה לבודק ולמקד על מנת שתהיה עניינה. במטרה הוא ואחיו שיחי' במהלך הימים הבאים, מאז שנחתו במדינה השתתפו באין ספור פגישות ודיונים, שהתקיימו מרתונתי מהבוקר ועד הלילה. והכל במטרה ללכד את אופי וכדאיות ההשקעה.

עוד לפני יציאתם נאלצו חברי המשלחת להכין את עצמם כדי שלא להיתפס בסינגפור כפושעים. וכל זאת למתן שמועש פשוטע פסינגפור הוא לא רק מי ששודד או רוצח, אלא גם מי ש...משליך נייר ברחוב. כן. העונש על השלכת נייר ברחוב בפעם הראשונה הינו קנס של 1000 דולר סינגפורי שזה לא פחות מאלפיים שמונה מאות שקל! ואילו בפעם השניה יוטל על הנאשם לעבוד כמנקה רחובות במשך שלושה חודשים (אך מה כבר נשאר לנקות נוכח מערכת ענישה שכזו?!). בכל יום שחלף הלכה העסקה ונרקמה לפרטי פרטיה, לקראת היום האחרון נותר רק לסגור קצוות ולהיערך לפגישה הסיומם עם הטייקון (- מליונר) הגדול ביותר של סינגפור.

זו היתה פגישה מוכרעת שהיתה עלולה להפיל את העסקה באחת. לפני קיומה הכינו את חברי המשלחת האמריקניים אודות כללי הטקס המהוייבים. בסינגפור, כמו ברוב המזרח הרחוק, טבועה תרבות עמוקה של טקסים שונים עליהם אסור לדלג גם כאשר העמית שמוקד הוא אמריקני חופשי. בקומת הכניסה, סמוך לשורת המעליות, פגש את חברי המשלחת אחד המתאמים המקומיים. הוא ניגש לר' משה וולפסון וביקש ממנו באדיבות - אך בטון שאינו משתמע לשני פנים - להסיר את הכיפה. "פריט

הלבוש הזה", הבהיר המתווך, "עשוי להתקבל כאן לא נכון. הוא עלול להוריד לטמיון את כל העסקה!". באותה שניה נפגשו במכוון עיניהם שני האחים בית וולפסון. ניצוץ דק מן הדק הבליח מזוג עיניים אחד למשנהו, וכאילו ניהונו בטלפטיה ידעו שניהם שאין על מה לדבר. את הכיפה לא מורידים. "אני אשאר עם הכיפה", קבע רבי משה "וייהא בסדר", ניסה להרגיע את המתווך. המתווך נלחץ. "ברחמים! ברחמים!" ניסה להתחנן על נפשו, על כבודו ועל... כספו "אני מבקש ומתחנן שתסירו את הכיפה מראשכם. אנחנו מדברים על עסקה גדולה ביותר! למה לתת לדברים קטנים לקלקל אותה?! אל תזרוק את הכיפה - רק תשמור עליה בכיס!". "ליסן" (תקשיב), לואט לו ר' משה בקול צלול: "אני לא מוריד את הכיפה!". חלק מהפנים שנדחסו למעלית היו חמוצות, אך זו כבר היתה מציאות שלא ניתנת לשינוי. הקומה בה עצרה המעלית היתה כולה פאר והדר. כל איש עסקים שנכנס למתחם המיועד זכה לאיחול חם מדייל שניצב בפתח וידע לנקוב בשמו. משם הפנו אותם לאולם הפגישות שם אמורה להתקיים הפגישה המכרעת. כמאה איש התקבצו סביב שולחן ארוך. הושיבו אותם בסדר מתוכנן שיצר ביניהם סוג של קבוצות דיון. בראש השולחן ניצב כיסא מלכותי השווה עשרות אלפי דולרים, שהוכן עבור הטייקון המהולל שתיכף ייכנס לאולם. האמריקנים שרגילים להשתכשך עם טייקונים, נדהמו להיווכח עד כמה הכסף לא משנה בסופו של דבר את האדם בכהואו זה. הטייקון התעלה על בני ארצו בכמות הכסף שצבר, אך נותר סינגפורי דחוס בתרבות ראוותנית. אדם שמשחק משחקי מלך שמתאימים יותר לילדים בגיל הגן. אגב, זה גם היה הכינוי שלו בין

המקומיים "המלך"..." הפגישה החילה, הצוותים דנים בפרטים שאחרי האחרונים, ולפתע הושלך הס באולם. כולם התרוממו באחת ביראת כבוד, ומידעו "המלך" נכנס פנימה בכל הודו והדרו. הוא התיישב וסימן בידו להמשיך בשיחות. חלפו כמה דקות, "המלך" מרים לפתע את ידו ושקט השתרר באולם. הוא פונה לרבי משה וולפסון ומבקש: "תיקח שתיה ותעשה ברכה!". ר' משה נדהם מהבקשה המפתיעה, אך מי מעז לסרב ל"מלך" (האם לא די בכך שהעז להיכנס הנה עם כיפה... מזוג לעצמו ובירך בכוונה ובקול "ברוך אתה השם, אלוקינו מלך העולם, שהכל נהיה בדברו!"). הטייקון לא נותר חייב: "אמן!" ענה בקול. במקום לבלוע את המים כמעט בלע ר' משה את הלשון. מה מתרחש כאן? אך הטייקון המשיך להפתיע: "תגיד לי, היית הבוקר בבית הכנסת?" רבי משה השיב בחיוב, והטייקון אמר: "שמת לב איזה מוזר זה, הרב הוא אשכנזי, האנשים מתפללים בנוסח ספרדי ויש עוד כמה אי התאמות בקהילה...". הפעם המים כבר כמעט נשפכו מידי של ר' משה. הטייקון הבחין שהוא נסער וסיפר בפני כולם: "ההייתמתי בתור ילד קטן, וזה שאימץ אותי היה יהודי עשיר. מעולם לא התגיירתי אך גדלתי אצל יהודי, ואפילו הייתי מתלווה אליו לבית הכנסת. מאז ומתמיד אני כמובן שומר על חיבתי המיוחדת ליהודים!". מכאן ואילך הפגישה התקדמה לטובה, כשבמהלכה הוא מכבד את ר' משה ומאיר לו פנים באופן נדיר, עד שנסגרה לשביעות רצון כל הצדדים. סיים ר' משה: "ורק לחשוב על כך שהמתווך חשב שהעשיר יראה אותו עם כיפה... עלינו, כיהודים שומרי תורה ומצוות, מוטל עלינו לשמור על האידישקייט מכל משמר - ובל נחשוש שנפסיד מכם. הנה, אני רק הרווחתי!"

משולחנו של העורך

נוטל אחד חלקי שישים (בצורה שוה), אלא נוטל אחד חלקי שישים ממה ששייר המבקר שלפניו (כעשייוריית דבי רבי, ע"ש בסוגיית הגמ'). ומבאר הנצי"ב, שע"י שיקח עימו המבקר עוד אחד, כך יקל יותר מחוליו של החולה, וכך לאט לאט יוציאו ממנו את החולי, כפי ריבוי המבקרים. וזייקן כן מלשונו של השאילתות.

ומלשונו של הנצי"ב משמע, שסגי בזה שיקח עימו עוד אחד, ולא שצריך עוד כמה מבקרים, וכן משמע מריהטת האחרונים שעסקו בדיון זה. ולכאורה, אילולי הדיוק מהלשון, ניתן היה לתלות זאת בבי' ביאורי הרוגאטשובר הנ"ל, האם סגי בעוד אחד, או שצריך עוד כמה מבקרים. והבן. והביא בחזו"ט, ע, שאדרבה, כתב בספר לשון חכמים (ח"ב, סי' כה) שמצות ביקור חולים, אין ענינה שייכלו לבקר ברוב-עם, אלא נכון שילך ביחידות לבקר, ולשאול מענין חוליו, ובענין רפואתו והנהגת בני ביתו לשרתו בדרך יפה לפי חוליו וכו'. והביאו בשו"ת ציצן אליעזר (ח"ה, רמת רחל, ג, ד), והסכים לדבריו.

אך עני' זה, שרצה להביא תנא דמסיע לרב אחאי גאון, מפירוש רבינו שמואל בן חפני גאון ז"ל (חמיו של רב האי גאון ז"ל), בפירושו לתורה בראשית (דף שכב) ממה שכתב בענין לקיחת שני בני יוסף לבקר את יעקב בחוליו. וע"ש בילקו"י שדחה דבריו.

והזרע חיים הביא בגודל בקיאיותו, כמה גמרות שהם משמע שצריך לבקר בשניים, עיין ברכות (כה: ד) 'נכנסו לתלמידי לבקר' ועוד. ומאידך, יש גמרות אחרות, מהם משמע שסגי באחד, עיין ברכות (ה: ה) ע"ז (יה: ועוד).

וע"ע בשו"ת אגרות משה (י"ד, ח"א, סי' רכב), ספר פסקי משה (הנד"מ, ח"א, עמ' גז והלאה), שו"ת הרי הודה (ח"ב, חיו"ד, סי' טז) שהאריכו בדיון זה.

העולמם מהם האמור: לכתחילה ראו לבקר את החולה ביחד עם אדם נוסף, וכדברי השאלות והאחרות-חיים, ומ"מ כשאינו מוצא עוד אדם, לא יתבטל ממצוה חשובה זו, ויילך יחידי.

פגישה הלכה בעיניי הלקה ואנדה

ביקור חולי קורונה, באחד או בשניים?

כתב בספר 'אוצר אפרים': למדינים ובקיאים לא מצאו מקור לחידוש המופלא של השאלות דרב אחאי גאון (פרי אחאי, שאילתא גז), שהיה דאגם לבאונים, במצות ביקור חולים שכתב: 'לא ילך אדם לבקר את החולה (לבדו), אלא ילך עם אחרים לבקרו'. גם הנצי"ב מוואלוז'ין ב'העמק שאלה' (שם) ציין: 'דע דדברי רבינו אלה, לא מצאתי בשום ספר מראשון ועד אחרון, והוא פלא'. ויש להעיר, שהרא"ה מלוגלי, בספרו אחרות-חיים (ח"ב, עמ' תקנו) הביא את דברי השאלתות. ויש שביארו, שספר האחרות-חיים הודפס רק אחרי פטירתו של הנצי"ב.

גם בנו של הרא"ש בספר חוקת התורה (הובא בקובץ זכור לאברהם תשס"א, ח"א עמ' מו, ולאחמ"כ הודפס בשו"ת זכרון יהודה, בהוצ' מכון י-ם, עמ' רא) כתב על דבריו, שלא ידע מאין הוציאו. ואולי, כדי שרבים יבקשו רחמים עליו (וכמו שכתב הרמ"א 'וי"ז, סי' שלה, סעיף ד, וכן ברמב"ן) שעיקר מצות ביקור חולים היא כדי שיקבץ רחמים על החולה).

הגאון הרוגאטשובר זצ"ל בספרו 'פנת פנח', על הפסוק בפר' 'ויחל' (בראשית מה, א): 'ויאמר ליוסף הנה אביך חולה ויחל את שני בניו עמו את מנשה ואת אפרים' כתב, ח"ו: 'עיי'ן שאילתות דרב אחאי גאון פרי' אמור [אחרת] דאין לבקר חולה יחידי ע"ש'. ורמז כאן הגאון הרוגאטשובר בקיצור כדרכו בקודש - דמקור דברי השאלות הוא מפסוק זה, דלכאורה, מדוע לקח יוסף עמו את מנשה ואפרים? מכאן שההולל לבקר את החולה לא יבקרנה ביחיד, אלא יקח אחרים עמו. ולאחר כותבי מאמר זה, ראיתי שמרן הגר"ע יוסף זצוק"ל בחזו"ע אבלות (ח"א, עמ' ג), דחה ראייה זו, שיתכן שלקחם רק כדי שירבו אותם. ע"כ. וכן כתב רש"י בפירושו לחומש, ועוד, מדוע לקח את שניהם, והרי סגי באחד. על כורחך בכדי שיתברכם לפני פטירתו. וכן דחה בספר אשרי משכיל (לרבי אסי יצחקוב, עמ' צט וע"ש).

ועוד דחה בספר מצות ביקור חולים (פרשטיין, סי' כו, עמ' שלו וע"ש), שיתכן ולקחם בכדי לחנוכם במצוות, ובמיוחד במצוה יקרה זו, וכמו שכתבו המנורת המאיר (פרק יא, גידול בנים, עמ' 154) והמעבר יבוק (חלק שפת אמת, פרק לז) שכשאדם עושה מצוה, ישתדל לקחת עימו את ילדיו ולהראות להם, וכך יחונכם בדרך התורה, ע"ש.

כמו כן מביא הגאון הרוגאטשובר זצ"ל, עוד מקור לדיון זה מהפסוק (שמות י"ב, כ) 'והודעת להם את הדרך ילכו בה', ודרשו חז"ל בגמרא בבבא קמא (דף ק. ועוד) 'ילכו - זה ביקור חולים. והנה, ילכו זו לשון רבים, מכאן להליכה ברבים לבקר את החולה. א.ה. הרבה מקצת צ"ע"א אמר בדרך צחות, שמה'ילכו בה למדים עוד דבר, שצריך לדעת ללכת בזמן מהחולה, ולא להכביד עליו יותר מדי' ודפח"ח. והנצי"ב, בפירושו 'העמק שאלה', ביאר שמקורו של השאלתות הוא מדברי הגמ' (גדרים מ. ועוד) שאומרת, שכשבים לבקר את החולה, נוטל המבקר אחד משישים בחוליו, ולא שכל אחד

משתעמם בבית?
זה הזמן ללמוד בבית!
ש"ס, טור שו"ע, רמב"ם וכו' - במחירים הזולים בארץ (לטיסם בלבד). מתחרה בכל הצעות מחיר. משלוחים לכל הארץ.
052-7176882

קו ההלכה והכשרות
בראשות הגאון רבי שניאור זלמן רווח שליט"א
חוקים במזון • מצוות התלויות בארץ • כשרות חו"ל • כשרות המזון
הנהגות יום בימום באורח חיים ויורה דעה • טפילים וכשרות הדגים
03-7528999 B.M@MACCON.CO.IL פקס: 03-9030891

לעילוי נשמת
דניאל הכמת בן דוד, אליהו בן חנה יונה, הרה"צ אליעזר בן מנוור זצוק"ל, שושנה פורן בת טאוס, יעל בת רבקה, חנה יונה בת רומיה, פרץ בנימין בת עוסיגאן, שולמית חווה בת הר"ר רפאל ז"ל, שושנה רוז בת שלום, דני בן מהרי.

לזיווג הגון
שרה בת אילה,
רבקה בת דבורה

לרפואת
אימנה שרה בן עדית, ראובן בן שרה, הראל עמישי בן אורה אביגיל, נסים בן חוה, מנירה בת פרץ נחמי, אביעד מאיר יחודה בן עדית, אברהם בן מנחם בן משה.

העולמם מוקדם-להצלחת ברו"ג
יש בן אילה, רחמים בן מנירה, עידן וליקל בני מרים, משפ' מנוצר וכל התורמים והמסיעים להפצה, יחודה בן מרגו, משפ' מאיר, איליהו בן אילה, אליעזר רפאל בן ברכה בכל הענינים